

3. Sithy Rifa Mahroof, F. (2013). The Role of Assessment in the Teaching and Learning Process. URL: <https://www.seu.ac.lk/researchandpublications/symposium/3rd/languages/The%20Role%20of%20Assessment.pdf>.

Корнійчук Михайло

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

ВИЩА ОСВІТА У ПОЛЬЩІ

Розглянуто особливості становлення системи вищої освіти Польщі. А також охарактеризовано фактори (якість, доступність, перспективність та престиж), які впливають на розвиток польської вищої освіти. Визначено негативні сторони становлення вищої освіти Польщі.

Ключові слова: *заклади вищої освіти, вища освіта, державні та приватні університети.*

За останні двадцять років система вищої освіти в Польщі повністю змінилася. Наприкінці 1980-х років Польща займала одне з останніх місць за рівнем освіти серед європейських країн, сьогодні ж польські заклади вищої освіти включені як у болонський процес, так і до міжнародних студентських програм, і продовжують успішно співпрацювати з європейськими університетами (Ільченко, 2014).

Державні університети складають основу вищої освіти і науки у Польщі, оскільки в них навчається дві третини студентів, причому більш ніж половини – це студенти денних відділень.

Заклади вищої освіти Польщі неоднакові за своїм потенціалом і можливостями. У Постанові міністра національної освіти Польщі (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej, 1991) було зазначено принципи, яким повинні відповідати положення державних університетів, які не відповідали вимогам, зазначеним у статті 12 розділів 1 і 2 Закону про вищу освіту (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej, 1991).

Після вступу Польщі до Євросоюзу у 2005 році та після впровадження в цьому ж році нового Закону «Про вищу освіту» Польщі (Prawo o szkolnictwie wyższym), який надав усім вузам право отримати повну автономію до 2012 року (Ustawa z dnia 27 lipca, 2005). Університет повинен мати такий бюджет, який дав би змогу не лише мати кошти на забезпечення освітнього процесу університету, а й здобути фінанси на його розвиток. Для цього їм необхідно було створити потужний науковий потенціал, в іншому випадку вони стануть вузами з обмеженими правами і зменшеною дотацією коштів з центрального бюджету. З цим пов'язане

також право називатися університетом, гуманітарні вузи з обмеженими можливостями повинні були вживати назву «університет» з додатком, наприклад, «педагогічний». Крім того, в Польщі на початку XXI століття з'явилися державні професійні вузи, що пропонують трирічне професійне навчання. Вони виникли в містах, які в результаті адміністративної реформи 1998 втратили статус воєводських центрів і прилучилися до приватних ЗВО, що пропонують навчання на I ступені вищої освіти.

З 2005 – 2006 років Польща включилася в болонський процес, приймаючи систему двох ступенів основного навчання з додаванням третього ступеня – аспірантури. Лише деякі дисципліни (право, медицина) залишилися в системі єдиного 5-річного навчання. При цьому для кожного ступеня визначені мінімуми, що стосуються наукового потенціалу вузу і програмного забезпечення навчального процесу. За цим стежить Державна акредитаційна комісія при Міністерстві вищої освіти, створена у 1997 році, яка має право обмежити або позбавити права у даного закладу освіти право здійснювати підготовку за спеціальністю. Але існують також аналогічні комісії для окремих типів вузів, наприклад, університетська, завданням якої є визначення реального рівня навчання окремих спеціальностей. У рамках Європейського союзу передбачається акредитація польських закладів вищої освіти.

Трансформація системи вищої освіти в Польщі перебуває на етапі становлення. Випускники вузів активно включилися в життя країни, витримуючи труднощі економічних, політичних і цивілізаційних перетворень. Вони непогано проявили себе також за кордоном, де польські фахівці в деяких галузях цінуються досить високо (наприклад, лікарі), і на них є постійний попит в Європейському союзі.

Всі ці процеси мають також і *негативні* сторони. Приватні вузи в невеликих містах не завжди пропонують високий рівень навчання, в них не вистачає бібліотек і наукового середовища. Останнім часом це починає згладжуватися завдяки Інтернету і порівняно великої рухливості польської молоді.

З деякою насторогою університетські центри ставляться до відходу від єдиного 5-річного навчання на магістерському рівні, побоюючись, що молодь у своїй більшості з економічних причин може завершити освіту на рівні бакалаврату. Виникли також побоювання, що зі вступом до Європейського союзу в Польщі з'являться філії великих західноєвропейських університетів і зможуть перехопити більшість абітурієнтів, а польська молодь вважатиме за краще навчання в Європі, але поки ці очікування не

виправдалися. Польські вузи, долучились ще раніше до міжнародних програм типу Socrates / Erasmus+, продовжують співпрацювати з європейськими університетами і навіть беруть європейських студентів на короткострокове навчання.

Перспективи польського вищої освіти залежать від багатьох факторів, насамперед від фінансових умов. Успішно діє польсько-українська програма «ОсвітаПоль», яка передбачає вступ українських студентів до закладів вищої освіти Варшави. Освіта в Польщі стала дуже популярною серед української молоді:

Перший фактор – якість. Система освіти в Польщі повністю інтегрована з європейською, що має високі стандарти та сучасну методику навчання, а також адекватність до сьогоденних вимог ринку праці, що постійно змінюються.

Друга причина – доступність. Вартість навчання в престижних ЗВО Варшави та проживання в гуртожитку, стандарти якого не поступаються стандартам багатьох тризіркових українських готелів доступна.

Третя причина – перспективність та престиж. Диплом польського ЗВО є дійсним у країнах-членах Євросоюзу, а також в Україні та ін. Це дає реальну можливість працевлаштування в Європі та різко збільшує конкурентоспроможність на вітчизняному ринку праці, оскільки випускники закордонних університетів є особливо потрібними у фірмах та організаціях із закордонним капіталом, а також у секторах середнього та великого бізнесу. Потрібно також згадати про те, що в Європі навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр триває 3 роки, а ступінь магістра можна здобути за 5 років. Отже, беручи до уваги усі складові, зрозумілим стає факт різкого зростання популярності серед української молоді освіти в Польщі.

Безперечним є факт, що у сьогоденних реаліях освіта має велике значення для майбутньої кар'єри людини. У цих умовах, питання вибору навчального закладу є вирішальним, тому належить до нього поставитися із неабиякою далекоглядністю.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ільченко, А.М., Шейко, С.В. (2014). Вища освіта і Болонський процес: навчально-методичний посібник. Полтава: РВВ ПДАА.
2. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20051641365>
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 października 1991 r. w sprawie zasad, jakim powinny odpowiadać postanowienia regulaminu studiów uczelni państwowych nie spełniających wymagań określonych w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o szkolnictwie wyższym. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19910980432>